

TIDEVARVET
N:r 46: 1929

Den Nyradikala Gruppen, ledande artikel.

I artikeln om Wien och Österrike redogör den österrikiska journalisten Maria Lazar, för den föreslagna österrikiska författningsreformens djupgående innebörd.

Nykerhet och folkuppfostran, tillbaka till grundtanken, samt Valet har varit ett fritt val äro båda ägnade den svenska frivilliga nykerhetsrörelsen med anledning av godtemplarnas nysss firade 50-årsjubileum.

Nanny Johansson, En ovälskommen författarinna, har för Tidevarvet berättat om En arbetsdag i Södra Möre på den gamla goda tiden.

Elin Wägners nya bok, Svalorna flyga högt, anmäles av Emy Ek.

Samarbete mellan hem och skola av Karin Hammar innehåller några praktiska synpunkter på frågan om skolreformens förverkligande.

Angelica Balabanoff skriver till Tidevarvet från Paris om Studenten De Rosa.

Jag har sett Tintomara av Devinez.

Ring
Tidevarvets exp. Norr 28 243 och begär upplysningar om var Tidevarvet finns att tillgå. Lösnummer säljes i ett flertal tidningsaffärer i alla stadsdelar.

Olga Elmdahl
Modemagasin
Kungsgatan 53. Tel. 10851
STOCKHOLM.

Gör ett besök i
Söders populäraste bageri
BAGARSTUGAN
Folkungagatan 65 Hornsgatan 37

ALMA AXELSSONS
Förlösningshem,
Linnégatan 19, mottager inackord även för längre tid. Tryggt o. ogen. värsk.
Tel. 778 24

Nykerhet och Folkuppfostran

Tillbaka till grundtanken

Vid firandet av högtidsdagar är det vissa bilder, som framkallas i minnet. Godtemplarorden, och därmed hela den svenska nykerhetsrörelsen, har nu firat sitt jubileum. Ser man inte då i tankarna för sig ett prydligt ordenshus i en svensk björkbacke? Man föreställer sig en söndagseftermiddag, och man ser skaror av människor äldre och yngre vandra dit upp till sina templarmöten. De samlades för att motarbeta dryckenskapen, de kämpade för folkhälsa, för välstånd, för hemmen, och samtidigt utförde de en kulturgärning, som sträckte sig till alla områden. Nykerhetsverk-

samheten blev en skola av allmänt uppfostrande och samhällsgagnande art. Och så ha de rest sig dessa hus i bygd efter bygd över hela vårt vida land. De ha kommit till stånd genom ett mödosamt arbete och storartade uppoffringar från alla de många. Alltjämt fortsätter arbetet, fast det kommit in i ett annat skede. Det har blivit erkänt av samhället och erhållit dess stöd både genom anslag och lagstiftning. Nya svårigheter ha även uppstått. Med framgången följa faror. När nykerhetsrörelsen blev en makt att räkna med, kunde den utnyttjas. Och den blev utnyttjad. Vi

inte gå in på allt det politiska gyckelspel som bedrivits med nykerheten vid valfällfallen och andra. Detta förminskar inte värdet av det verkliga nykerhetstret, men allmänheten bör göra klart för sig, att lycksockeri inte har något att skaffa med det, som är äkta.

Där talas om olika system för att bäst främja nykerhetens sak. Men vilka åtgärder, som än kunna vidtagas, alltid kommer samhället att behöva det frivilliga arbetet för folknykerhet och folkuppfostran. Dess värdnadsbudande gärning må vi alla ägna den varm hyllning!

FRI!

Två makter finnas i detta land, K. M. t. och Kreuger. Båda är innehavare av monopol. Ingen mer i hela Sverige än Staten får sälja tobak. Ingen mer i hela världen än Kreuger kan sälja tändstickor. Alltså är hela Sverige beroende av deras nåd och priser. Alltså betalar hela Sverige sin tribut åt dem.

Mot dessa höga potentater är jag en ringa mask. I mitt yrke (som är skrivaren) finnes intet monopol. Läkaren, muraren, apotekaren, bokhandlaren — alla dessa ha sina yrkesmonopol. Men mitt yrke är fritt för alla, ingen litterär kvacksalverlag existerar. Det finns ingen idiot för dum att utöva det. Ingen läkare, murare, bokhandlare, apotekare, finansman eller kunglig så exklusiv att han föraktar det. Dumt vore det också, ty de sködda alltid mera framgång än den fattige litteratören. Att han kan sitt jobb någorlunda är ju ingen förtjänst. Men att de andra kunna det är odödligt ära.

Emellertid, även en mask kan vara suverän i vissa ögonblick. Icke Sveriges alla rökare kunna bryta K. M. t. s monopol. Inte världens alla finansministrar kunna bryta Kreugers. Men jag har brutit bådadera. Ingen av de båda herrarna ha märkt det, ingen annan heller. Men det är mig nog att gå omkring alldeles för mig själv och tänka: du har brutit oemotståndliga länkar.

Det var mycket enkelt. Jag slutade bara upp att röka cigaretter. Detta medförde av sig själv, att jag slutade upp att använda tändstickor. En storstadsbo med elektriskt ljus och gas spis använder nämligen inte tändstickor till annat än att tända cigaretter med.

Så var jag i ett slag fri. Jag behöver inte ge min tribut mera. Jag har listat mig ut ur de världsomfattande nätens maskor som fågeln ur fågelfångarens. Fågeln kan nu sitta för sig själv och kvittra på en gren så mycket den behagar.

Men den levande lågan?

Jag behöver inte heller tända den med Kreugers tändstickor. Det göres så mycket och behagligt elektrisk armatur nu för tiden, den duger åt mig.

Kulten av den levande lågan kom upp på en tid, då man trodde att elektriska ljuset måste vara kallt, fränt och dött. En disponent vid en ljusfabrik införde sedan lyxillverkning av stearinljus och skapade en lyxförbrukning i det elektrifierade Sverige. Det var ett snilleddrag. Alldeles som det var ett snilleddrag av en fabriksör i Hamburg att dra ut koffeinet ur kaffet, sälja kaffet för högt pris åt klens hjärtan och sen koffeinet för ännu högre pris åt ännu klensare hjärtan. Frid varemed dessa fyra herrar: K. M. t., Kreuger, Nordensson och disponenten för Kaffe Hag, vad han nu heter. Frid med dem och deras millioner.

Jag är bara en fattig litteratör. Men jag har brutit deras monopol. Jag är fri.

Det vill säga nästan fri.

Ty jag får lov att skriva en 5 te spalt om min frihet.

Och den rätta friheten vore väl att slippa förråda den.

Devinex.

Wien och Österrike

Av MARIA LAZAR

Wien och Österrike — det är inte bara två olika, det är två varandra motsägande, varandra bekämpande begrepp. Detta måste man veta, för att alls förstå, vad som nu försiggår i det lilla landet med dess stora huvudstad.

Redan på det allmäktiga kejsarrikets tid, då rika och yppiga länders livsströmmar flöto tillsammans i det berömda Semmeringområdet eller andra turistleder — påträffar man trakter där mörkaste medeltid råder, byar som en västeuropé knappt kan skilja från en balkanby. Och överallt den allbehärskande katolicismen, välsignande allt det som ej vill upplysas, ändras eller förkovras. Den katolicism som idag mäkti-

gare än någonsin härskar på landsbygden, särskilt i bondeländerna Vorarlberg och Tyrolen, där bildningsgraden står så lågt att berättelsen om herdepojken, som för en tid sedan frågade ett par turister som det var sant, att vi inte ha någon kejsare längre — om den också inte är sann — i varje fall är mycket sannolik. Vad landsortstäderna beträffar, så kan ingen av dem ens tillnärmelsevis mätas med någon av det tyska rikets större provinnsstäder, det finns otaliga wienare, som, de må vara aldrig så beresta, ännu aldrig besökt en österrikisk landsortstad och som skulle göra sig lättare förstådda av varje Berlinare eller Parisare än av någon från Innsbruck eller Klagenfurt.

Detta måste man ha i minnet — och sedan försöka föreställa sig, vad det innebär, att denna konservativa landsbygd och dess ombud i Wien (med undantag av några få industriområden, som livligt sympatisera med Wien) ha föresatt sig att seröva Wien. Att förtrycka Wien. Varvid man torde bemärka att av Österrikes sex millioner innevärdare, nära två falla på Wiens del.

Och nu till själva Wien. Men

inte till det gamla, rika, prunkande Wien, det Wien, som sedan urminnes tider omgivits av lockande romantik — utan till det fattiga, nya Wien, som uppstått efter monarkiens sammanbrott och som fått en så egenomlig och egenartad prägel, att man lugnt kan betrakta de sista tio åren som det nya Wiens historia.

Om det behövs ett exempel på, att inte bara pengar utan också ande ibland och under särskilda förhållanden kan utträta något i världen så är Wien exemplet härpå. Ty det faktum att det just i den fattigaste, av kriget mest föröddade, av inflationen mest fränta storstad i Europa, — man kan lugnt säga ur dess ruin — gjorts mera för den arbetande befolkningen än i de flesta av världens storstäder, är nästan obegripligt. Wien intar idag en ledande ställning i bostadsfrågan, i skolreformen, i moders- och spädbarnsskydd — i folkbadväsende och sjukvård. Det finns inte en mor, vilken inte staden Wien skänker en fullständig spädbarnsutrustning, det finns knappt ett wienbarn, som inte glatt och gär-

(Forts. å sid. 6.)

konsum

föreningen för lägre
levnadskostnader

TIDEVARVET

Utkommer varje helgfri lördag.
Stussplan 1-3, 2 v., Stockholm

UTGIVARE-

Ada Nilsson.

REDAKTIONSKOMMITTÉ:

Ein Wägener.

Elisabeth Tamm.

Honorine Hermelin.

REDAKTIONSSKRETERARE

Carin Hermelin.

Mottagningstid 10-12.

Telefon Norr 4842.

EXPEDITION:

Telefon Norr 28243.

Kontorstid kl. 10-12 m., 1-4 e. m.

Postgiro 1544

PRENUMERATIONSPRIS:

För helår kr. 6.—, halvår kr. 3.50,

kvartal kr. 2.— Lönnummer 35 öre.

ANNONSPRIS:

1 text 20 öre

per millimeter.

Textsida eller särskilt begärd plats 25 öre

Stockholm 1939
Wahlstedts Tryckeri Aktiebolag
Storgatan 32

Praktiserande läkare

Infört genom
Stockholms Läkarförning

Dr: Ester Grönblad

Ogensjukdomar
Götgatan 7, 3 tr. his.
Mottagn.-tid vard. 1/10-3/11, 3-6.
Sönd. 1/10-3/11: Annan tid efter
överenskommele pr tel. Söder 11170

Med. Doktor

John Hellström

Kirurgiska sjukdomar.
Nybrogatan 11, 3 tr.

Mottagn. Månd., Onsd., Fred. från
kl. 3. Hälst efter anmälan pr Tel. Ost.
453 kl. 9-10.

Doktor

Torsten Lindner

NERSJUKDOMAR
Mästernsallégatan 9,
Invigd Biblioteksgatan.
Tel. 1919. Telefonsid 9-10 f. m.
Mottagn. enligt överenskommele.

Dr Harald Nilsson

Spec. Ortopedi
(Målning- o. rörelseorg. sjukd.)
BRAHEGATAN 27. Tel. 0. 4 85.
Mottagn. Tisd., Torisd., Lörd. 3-4,
helst efter uppörelse pr telefon.

Dr Wilhelm Rasch

Götgatan 21, 2 tr. Söder 58
Invärtes sjukdomar, spec. Amnes-
omsättningens- och hjärtsjukdomar.
spec. Hjärt- och lungsjukdomar
Mottagn. 1/3-1/4. Personl. tel. 1/9-9

Med. Doktor

Ernst B. Salén

Invärtes sjukdomar, spec. Amnes-
omsättningens- och hjärtsjukdomar.
Sa Blasieholmshallen 4 A, 5 tr.
his. (invigd Nationalmuseum).
Tid till mottagningen erhålles per
tel. Norr 216 vardagar 9-11 f. m.

DOKTOR

Karin Thorsell-Lagergren

KUNGSBOLMSGAT. 27, 2 tr.
Tel. Kh. 1930.
Allmänpraktiserande.
Mottagn. vardagar 1/9-4. Annan
tid efter överenskommele.

TANDLÄKARE

Tandläkare

Arnold Ahlström

Birger Jarlsplan 32, IV.
Medlem av Sthlms Tandläkareförning
Mottagn. enl. överensk. pr tel. N. 8350

Tandläkare

Albert Almgård

Medl. av Sthlms Tandläkareförning
Mottagn. enl. överensk. pr tel. S.2962
Södermalmstorg 8

Höors Stilton i stonkrus

för finsmakare

Ph. Engfeldts Smörraffär

2 ÖSTERMALMSTORG 2
Tel. 70983 Norr 8066

Smakfulla kransar, alla priser

La fleuriste

6 Malmorgsgatan
Allm. Norr 6296 Riks 2550

ADVOKATER

Ledamöter av Sveriges Advokatsamfund

Eva Andéns Advokatbyrå

Inneh. Eva Andén.
Ledam. av Sveriges Advokatsamfund.
Herkulesgatan 14. Tel. 7575-7576.
Ed. La Vatungatan.
STOCKHOLM.
SPECIALITET: Familje- och arvsaker,
Brottsdömande och testamenten,
Förvaltningsuppdrag.
Även skriftliga förfrågningar.

Advokat Hugo Lindberg

Ledam. av Sveriges Advokatsamfund.
Kungsgatan 6 - Stockholm
Tel. 147 99 2424

Mathilda Staël von

Holstein

Ledam. av Sveriges Advokatsamfund.
Malmorgsgatan 3, Stockholm
Telefon 288, 289.
Familjerätt, Hysesäcken. Testa-
menten, Bouppteckningar, Förfråg-
ningar från ländorsätt besvaras om-
blände.

Westerstahl, O.

& Branting-W., Sonja.

Led. av Sveriges Advokatsamfund
Vasagatan 4. Tel. 11218

TANDLÄKARE

Tandläkare

Gustaf Backelin,

Strandvägen 1, 2 tr.
Medlem av Sthlms Tandläkareförning
Rådfrågningstid kl. 12 1
eller efter Telef.-anmälan 748 24.

Tandläkare

Inga Forsberg

Medlem av Sthlms Tandläkareförning
Follungsgat. 50, 1 tr. (Götgatpalatset)
Mottagningstid: Vardagar 10-12
fm. och 7-8 em Annan tid enl.
överenskommele per tel. s. 1324.

Tandläkare

Konrad Granér

(Med. av Sthlms Tand.-förening.)
S:t Eriksgatan 40 III, his.
Mottagn. efter överenskommele
pr tel. Kungsh. 341 97.

Tandläkare

Emil Hjerstedt

Sibyllgatan 23, 2tr. (vid Östermalmstorg)
Mottagn. efter överenskommele
pr tel. 0. 91 91.

Tandläkare

Sven Wahlström

Ringvägen 14, 2 tr.
(andra huset från Hornsgatan)
Medl. av Sthlms Tandläkareförning.
Mottagn. efter överenskommele
per tel. Sö. 33505 förek. 2

Tandläkare

Harry Weiberg

Drottninggatan 71 A, II tr.
Mottagn. Månd, Onsd, Fred, Lörd.
11-1. Tisd, Torisd, 4-7. Tel. N.
7551.

Tandläkare

Gunnar Wikström

Medl. av Sthlms Tandläkareförning
Odengatan 90. el. 8470. Vardagar.
10-1, 5-7, 30. Lördagar 10-1, sönd.
12,30-1,30. Kostnadsfri rådgivning.

Den nyradikala
gruppen

En notis i dagspressen medde-
lade för några dagar sedan, att
Stockholmsförbundet av Frisinna-
de Kvinnors Riksförbund enhäll-
ligt beslutat kalla sig: Den Ny-
radikala Gruppen av F. K. R.
Detta innebär ett förtydligande
Namnet frinsinnad har under de
senaste åren ändrat innebörd. Det
betecknade för en strävan efter
framåtskridande och rättvisa, även
på bekostnad av gamla fördomar.
Däriegenom att partipolitiken hu-
vudsakligen inriktar sig på man-
dat, har mandatfrågan kommit i
förgrunden även för de frisinna-
de, och framåtskridandet och
rättvisan blivit i efterhand. Strä-
van efter mandat har t. o. m.
fört de frinsinnade in i den bor-
gerliga samlingen, d. v. s. till att
motverka sin egen idé. Men det
att vara konservativ eller frisinnad
eller socialdemokrat betyder
inte vissa — en gång för alla —
fastslagna ståndpunkter och re-
former, utan att vara sin grund-
läskänning trogen under utveck-
lingens skeden. Det är därför ett
stort missgrepp av partipolitiken
att säga: först mandatet, sedan
åsikternas främjande genom man-
daten. Ty åsikterna främjas än-
drig genom mandat, som vunnits
utan åsikter. Därför är det så
naturligt, att politiken med ett
sådant system blivit en räknelära.

Stockholmsförbundet har ge-
nom sin namnförändring erinrat
om, att Frisinnade Kvinnors Riks-
förbund med beteckningen frinsin-
nad avser en levande utveckling,
som måste vara radikal och som
arbetar för en ny tid. Ett namn
kan vara likgiltigt, men icke en
övertygelse, och det är den som
skall ta sig uttryck i ord. Följer
man inte övertygelsen föran-
skar man namnet. Nya former
kunna också kräva en ny benäm-
ning. Alla verklig förändring sker
inifrån.

Om tio år eller hundra kanske
det blir uppenbart, att då Stock-
holmsförbundet den 8 november
1929 beslöt kalla sig »den nyra-
dikala gruppen», skedd där nå-
got nytt.

Det andra mötet var anordnat
i Nyköping av Sörmlands so-
cialdemokratiska kvinnoo-
distrikt samt Söderman-
lands länsförbund av Fri-
sinnade Kvinnors Riks-
förbund, besökt av om-
kring 200 personer. Kvällens
talare var Doktor Ada Nil-
sson som redogjorde för det nya
förslagets innehåll.

Efter doktor Nilssons föredrag
vidtog diskussion under fröken

Opinionen
växer

Protesterna emot det nya för-
slaget till lösdriarlag och fram-
förallt emot bibehållandet av en
särskild lösdriarlag överhuvud-
taget, bit allt mera omfattande.
Vi meddela för dagen en re-
dogörelse för två under förra sö-
ndagen hållna möten, vilka båda
uttalade sig för lösdriarlagens
avskaffande.

Det första var det av Stock-
holms fackliga kvinnliga
samorganisation i Stock-
holm anordnade upplysningsmö-
tet, vilket var besökt av 282 om-
bud, representerande 64 fackför-
emingar. Advokat Eva An-
dén redogjorde för förslaget till
lösdriarlag, som sedan diskutera-
des av de närvarande.

Efter diskussionen beslöt mö-
tet göra följande uttalande:
Vi anse icke att man ge-
nom en reviderad lösdriar-
lag kan råda bot på de miss-
förhållanden, som orsaka det
s. k. lösdrieverlet. Lösdriar-
lagen, även sådan den före-
slagits av särskilda kommitte-
rerade år 1929, är en klä-
slag och så mycket mindre äg-
nad att avhjälpa missförhål-
landen i samhället, som den
ger stöd för uppfattningen,
att det icke är likhet inför
lagen.

Vi anse att den nu gällan-
de lösdriarlagen bör upphä-
vas samt att samhället bör
skyddas sig mot brottsliga ele-
ment genom införande av
erforderliga bestämmelser i
strafflagen.

Vi anse att man bäst mot-
verkar de missförhållanden,
man genom nuvarande lösdri-
varlagen vill nå, genom ef-
fektivt främjande av bättre
lönvillkor, särskilt för kvin-
norna, bättre bostäder, bättre
ungdomsvård och yrkes-
utbildning samt framför allt
rationella åtgärder för bered-
ande av tillräckliga arbets-
möjligheter för samhällets
medborgare.

Vi anse även att de un-
dermåliga, sjuka eller i an-
nat avseende defekta indivi-
der, vilka nu till stor del re-
krutera lösdriarlagens, böra
omhändertagas, så vitt möj-
ligt på ett mycket tidigt sta-
dium, för beredande åt dem
av erforderligt skydd och
nödvändig omvårdnad. Detta
bör ske genom skyddsåtgif-
tning icke genom straff-
eller lösdriarlagstiftning.

Det andra mötet var anordnat
i Nyköping av Sörmlands so-
cialdemokratiska kvinnoo-
distrikt samt Söderman-
lands länsförbund av Fri-
sinnade Kvinnors Riks-
förbund, besökt av om-
kring 200 personer. Kvällens
talare var Doktor Ada Nil-
sson som redogjorde för det nya
förslagets innehåll.

Efter doktor Nilssons föredrag
vidtog diskussion under fröken

Mötesplatsen

Vid sitt årsmöte i Stockhol-
m den 8 nov. hade Stockholms-
förbundet av Frisinnade Kvin-
nors Riksförbund ett så stånd-
punkt till den viktiga frågan om
namnbyte samt om nya riktlinjer
för föreningens verksamhet.

Kedan på ett möte i novem-
ber 1928 hade Stockholmsför-
bundet diskuterat denna fråga
och sedermera hemställt att Central-
styrelsen måtte upptaga den till
vidare diskussion. Liknande för-
slag hade inkommit även från ett
par andra länsförbund. Då frå-
gan för Riksförbundet i sin hel-
het fortfarande tycktes stå på en
obestämd ståndpunkt hade Stock-
holmsförbundets styrelse tagit un-
der övervägande huruvida inte
Förbundet oberoende av de övri-
ga länsförbundens hållning borde
redan nu besluta en namnförän-
dring. Olägenheterna till följd av
den ofta skeende överväxlingen
mellan Frisinnade Kvinor och
det folkfrisinnade partiets kvinno-
organisation hade i Stockholm
gjort sig särskilt kännbara och
väl motiverat ett skyndsamt av-
görande av namnfrågan.

Efter en intresserad diskussion
beslöt mötet enhälligt antaga nam-
net Nyradikala Gruppen. Själval-
valt kvarstående som lo-
kalavdelning i Frisinnade Kvin-
nors Riksförbund.

Med avseende på arbetssättet
inom föreningen föreslogs en up-
delning på sektioner, vilka var
för sig borde ägna sig åt studie-
erna av någon fråga på Riksför-
bundets program — exempelvis
fredsfrågan, uppfostringsfrågan,
kvinnofrågan, ekonomiska frågor
— för att sedan på föreningsmö-
ten framlägga sina resultat och
anordna diskussion. Mötet ut-
talade sig enhälligt för en sådan
omläggning av arbetet, vilken man
hoppades i högre grad än som
hittills varit möjligt skulle beford-
ra de enskilda medlemmarnas po-
litiska studier.

Styrelsen omvaldes: Ordf. Dr.
Ada Nilsson, vice ordf. Dr. An-
dén-Svedberg; övriga styrelse-
medlemmar, som representerar
för Stockholm fröken A. Åberg-
son, Dr. G. Söderberg, fröken A.
Holmberg med rektor F. Härner,
fil. mag. Asarjog och fru R.
Thorell som suppleanter. Repre-
senter för Uppland: fru Hjelm-
quist, Mörby och fru Lundström,
Djursholm med fröken S. Jacobs-
son, Östhammar och fröken E.
Röhl, Lidingsö som suppleanter.
Repräsentanter för Södertörn: fru
M. Yngström, Nacka, fröken H.
Cederberg, Salsjöbaden med fru
L. Hagberg, Nynäshamn som
suppleant.

Till centralstyrelsemedlemmar
utgavs: ordf. med Dr. Söder-
berg och rektor Härner som sup-
pleanter samt fru Yngström med
fröken Röhl och fru Hjelmquist
som suppleanter.

Mathilda Olssons ordförandeskap.
Därvid uttalades full anslutning
till den ståndpunkt som kräver
lösdriarlagens avskaffande. Sär-
skilt framhölls, att de förebyg-
gande åtgärderna äro de nödvändi-
gaste. En kommitté på 5 perso-
ner tillsattes och fick i uppdrag
att med ledning av diskussionen
göra ett förslag till uttalande, vil-
ket sedan skulle tillställas de bå-
da organisationerna för anslut-
ning. Kommitténs medlemmar
blevo: fröken Elisabeth Tamm,
fru Ellen Svedberg, fru Hildur
Hult, fru Kjell samt föredrags-
hållaren Dr. Nilsson.

Till sist riktade fröken Tamm
en vädjan till de närvarande gäs-
terna från Västmanland, Östergöt-
land och Småland att i sina län
söka få till stånd uttalanden i
dagens fråga, på det en kraftig
kvinnoinopinion måtte kunna sä-
ttas in till förmån för den upp-
fattning, som under kvällen ta-
git sig uttryck.

Vägen

till konsumtionsföreningen är vägen
till en föruftigt ordnad
hushållning.

SAMARBETE MELLAN HEM OCH SKOLA

Sverige har det i själva verket utomordentligt väl tillrättat för sitt reformarbete i skolan. Redan 1919 fick folkskolan en ny kursplan med riktlinjer för en undervisning i självverksamhetens tecken. (Det gäller därför endast att tillämpa den i detta tecken.) Riksdagsbeslutet av 1927 talar ännu tydligare om självverksamhetens stora betydelse och Kungl. Maj:ts stadge för rikets allmänna läroverk (Svensk författningssamling nr 412) lämnar i §§ 46-48: »Allmänna grunder för undervisningen» sådana föreskrifter, att härigenom skapats verkligt goda förutsättningar för ett arbete i modern, individualiserande anda. Det kommer således »bara» an på tillämpningen.

Samarbetet är det vidare, som skall möjliggöra reformen. Samarbetet lärarna emellan vid planläggningen av arbetet, samarbete mellan lärare och elever — läraren blir studieledaren och icke »pådrivaren» — mellan eleverna inbördes i form av grupparbete och sist men icke minst även samarbete mellan hem och skola, mellan föräldrar och lärare.

En god utgångspunkt för reformarbetet får man genom att se efter, på vilka områden eller i vilka avseenden det gamla systemet eller de gamla metoderna lämnat mindre goda resultat. Eller med andra ord: i vilka ämnen på barnen ofrågat underbetyg? I dessa ämnen är undervisningen helt säkert minst tillfredsställande. Modersmålets skrivning, matematik och de främmande språkens skrivning är allbekanda fallgropar.

Att lära läsa går ju förhållandevis lätt på vilken metod som helst, om även här de moderna åro överlägsna. Anna Kruse-metoden vinner mer och mer terräng i Sverige, och i England har miss J. M. Mackinder utarbetat en, som hon beskriver i »Individual Work in Infants Schools». Kommer man till skrivningen däremot med inlärandet av stavning, då framträder först riktigt tydligt skillnaden på psykologiskt riktiga och felaktiga metoder. Det är ganska självklart, att när man skall lära skriva ett språk, som icke stavas ljudenligt — och det göra ju inga språk, ännu åtminstone — så måste man se och återigen se hur orden ta sig ut i förhållande till uttalet. Man lär således skriva (stava) genom att skriva av och skriva av självständigt med stöd av sina hjälpmedel: ordkartor, bok, korta ordlistor.

Använda man nu dessa båda verkliga arbetsmetoder — det sistnämnda en kontroll på resultatet av den första — så skulle alla barn, lugnt och utan gnåt och bråk, såkert om än i en del fall sakta, lära sig både att stava och att uttrycka sig skriftligen på sitt modersmål. I stället har man tagit till extra kontrollåtgärder: diktaamensövningar och — än värre — man har tillagt dem en vikt och betydelse, som gjort att de verkat ännu mer förryckande och-störande på den lugna utvecklingen av stavningsförmågan. Man har därför fått »föreläsningsovningar» i st. f. »föreläsningsovningar». Vid dåligt resultat har man skylt på att barnen varit »dumma» — åtminstone på detta område — i st. f. att ge diktaamensmetoden, som saknar allt undervisningsvärde, detta epitet. Undervisningsvärde har endast förberedelsearbetet till diktaamen.

Vid Helsingörkongressen berörde den framstående barnpsykologen prof. Kurt Lewin (vid universitetet i Berlin) denna fråga vid framvisandet av sina barnstudier, gjorda med filmkamerans hjälp. Det är icke dumhet utan för stor snabbhet, som gör att somliga barn uppfatta ordets begrepp (innehall) snabbare än formen, vilken därför icke får nog

uppmärksamhet. Att då jakta dem ännu mer genom diktaamen blir naturligt olämpligt. Diktaamensövningar äro sålunda slöseri med både tid och kraft, och man skulle med självständigt arbete i motsvarande antal timmar få bättre resultat både för stavning och uttrycksförmåga. Därför kan man på diktaamen tillämpa stadgans uttalande: att konstlade åtgärder i kontrollsyfte, som kunna vara ägnade att verka förryckande på lärjungarnas arbete, böra undvikas. Miss Mackinder låter det självständiga arbetet börja så fort barnet kan skriva ned en enda liten sats. Det kan då jämföra orden med sina ordkartor. Snart blir det flera satsar och efter någon tid är »förutlåtandet» så fullgång. En ordlista behövs så småningom vid det jämförande arbetet, varigenom barnet vänes att själv rätta sina fel. Den ordlista på 22,000 ord, som folkskolan i Sverige använder, är onödigt vidlyftig på lägstadiet. I Amerika har man mindre sådana på 3,000 å 4,000 ord. Aldeles tillräckligt omfattande att börja med.

Undervisningen i matematik har ofta inte heller önskvärd effekt, emedan man tror sig kunna höja kvaliteten endast genom att öka kvantiteten: genom att öka kurserna således. Ju mer övning, ju större fördelighet — tror man. Prof. Lewin visade emellertid med sin film, att detta visst icke alltid är sant. Så fort övningen tröttrar, blir den olustbetonad och verkar direkt skadligt, åstadkommer förvirring i stället för ökade kunskaper. Matematik särskilt fordrar hela tiden skarp uppmärksamhet, minsta avslappnade kan ge ett räknfel och ännu mera arbete.

Den tredje fallgruppen är skrivningen i de främmande språken. Språkkunskaper skulle kunna inhämtas betydligt mera smärtfritt, om vi inte envisades med att skriva så mycket — särskilt översättningar — och därför inte hinna läsa så som annars kunde vara fallet.

Man lär ju självklart ett främmande språk bäst genom att studera detta och icke genom egna språk-fantasier innan orat blivit vant vid språket ifråga. Att kunna läsa och tala språket har map mest nytta av. Att kunna skriva brev på utländskt tungomål är också bra, men detta är betydligt lättare än att översätta många av de krystade anekdoter och andra övningar, som ungdomen får förnöta tid och krafter på. Och naturligtvis skola alltid behöfliga hjälpmedel vara tillättna: både grammatik och lexikon. Varje förnuftig vuxen människa använder de hjälpmedel hon behövs, så det finns intet rimligt skäl att neka ungdomen detta. Låt den dessutom välja böcker mera efter sin egen smak och gärna spela teater också. I detta sammanhang vill jag på det livligaste rekommendera en bok av dr E. Köhler och S. Hamberg: »Ur den moderna pedagogikens verkstad».

Man kommer naturligtvis att invända att examina hindra alla de föreslagna ändringarna. Så får icke bli fallet. Examina komma alldeles säkert att ändras i stället. De komma att förvandlas till uppvisningar genom eleverna själva av grundligt förberedda arbeten i

JAG HAR SETT TINTOMARA

Söndagen glider aldeles ljudlöst förbi. Det bleka november-solskånet förgyller de sista visna löven. Lönnarnas blad äro i är tecknade med runda svarta märken. När de nu ligga strödda över slutningen som en matta, likna de ett pergament, överskrivet av en hemlighetsfull skrift, ett skiffer, som bara insektsforskaren kan tyda.

Förmiddagen har gått och solen även, medan jag läst boken om Carl Jonas Love Almqvists brott till slut. Det skymmer för mina ögon och de sista sidorna bli ottydliga. Vad är det med mina ögon, de börja visst bli dåliga, ja, ja, de ha ju fått stå i med varjehanda.

När boken nu ligger med ansiktet neråt och baksidan i vädret, står där fem respektabla namn att läsa, alla samlade kring Almqvist. Man kan knappast tro att en tjuv, förfalskare, giftmördare, sol- och värman skulle få förekomma i så förmåligt sällskap. Men...

Min själ är bedrövd, mitt hjärta är tungt och något fel är det alltjämt med mina ögon.

Nu har man alltså äntligen löst Almqvists gåta, tror man. »Mig finner ingen», det skulle då vara överord. Sanningen ligger klar som havresoppan som pigan Hedda kokta åt procentaren von Scheven på gamla Norrbo.

Man får inte tro vad man vill längna. Man får inte urskulda honom, och hitta på alla slags undanflykter för att slippa tro, att han var den svekfulle mördaren av en vän. Tecknen äro tydda av sakkunskapen och måste accepteras.

Gärna skulle jag vilja ha någon

st. f. att som nu vara slump, humbug och nerpina i en mycket obehaglig blandning. Kongressen i Helsingör sysslade mycket med examensfrågan och de som talade för examinas avskaffande eller fullständiga omläggning hade avgjort den största tillslutningen.

Med dessa rader har jag velat rika särskilt föräldrarnas uppmärksamhet på samarbetets nödvändighet. Detta hänger ofrånkomligt samman med reformarbetet och förekommer därför alltid jämsides med detta. I Amerika har det visserligen funnits sådant samarbete genom Parent-Teacher Associations sedan mer än 30 år tillbaka, således även vid andra än reformskolor. Dessa sammanslutningar ha nu 1 1/2 miljon medlemmar och göra utomordentligt stor nytta. Man söker sedan några år internationell kontakt och det har redan bildats en International Federation of Home and School. Den na var representerad vid Helsingörkongressen och stod för övrigt redan förut i förbindelse med flera europeiska länder bl. a. också med Sverige. Här är sådant arbete dock endast påbörjat och särskild organisation saknas ännu. I betraktande av de stora intressen vi föräldrar äro satta att skydda och bevaka blir det nödvändigt att vi uppgiva vår passiva hållning gentemot förhållanden, som skada dessa intressen och som därför behöva förbättras.

Samarbete och sammanslutning lösa svårigheterna.

Karin Hammar.

att tala med om detta. Jag tänker på alla vänner jag läst Almqvist med. Jag minns en trettondag för många år sen, då jag och mitt hus togo mat med oss och Almqvists folkskildringar och gingo på besök till en gammal fru i en vindskupa, där vi läste Tre fruar i Småland från klockan 10 på morgonen till 10 på kvällen. Jag tänker på romantiska vandringar till Almqvists förfallna värmadshem vid Skillingfors, på högsländsvällar med ett handarbete och Amalia Hillner, på plotslig Almqvistyra, som kunnat gripa ett helt sällskap och på en av mina älskade döda vänner, som kunde alla de citat ingen annan hittade, alltid nya och överraskande. Vi blevo bekanta över Almqvist, vi två.

Just nu skulle det vara skönt att ha någon medalskare av Almqvist till att tala med. Det är nästan outhärdligt att han varit så olycklig, så feg och så grym. Det är nästan outhärdligt att han levde ett så långt, onyttigt och hopplöst liv, sedan hans gärning skurits av och han vart moraliskt död.

Men när jag inte har någon annan att tala om Almqvist med, får jag vända mig till honom själv. Jag tar fram honom hel och hällen duodes och imperial. Men mina ögon äro alltjämt olustiga. Det ligger en dimma över sidorna. De stå inte upp och leva. Jag bladdrar i band efter band och lägger dem ifrån mig. Andra tills jag kommer till den underliga romanen om Tintomara Azouzas Lazuli. Det är egentligen en alldeles outhärdlig roman, och jag undrar mycket, om vi skola pröva den, ifall den kommer med i den nordiska romanpristävlan. Jag har läst den många gånger, därför att jag inte kunde bli klok på vad jag mente om den. Vad var det för idé, vad nyck, vad fantasi att reta generationer av läsare med denna otvivelaktiga, omöjliga figur? Vem har väl sett Tintomara? Ingen.

— Frun! Kom fort!

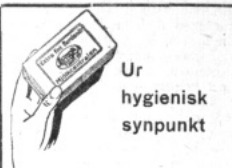
Jag brukar inte alltid komma fort, men stämman är exalterad. Varför jag lämnar Almqvist och springer ut i köket. Fönstret är öppet. I hela komplexet hänga huvuden i fönstret, tätt, tätt, så många som finnas. Jag hoppar upp på diskbänken. Och där nere bland soptunnor och råttor står Tintomara och sjunger!

Det är sant. Det är så sant som hr Hemming-Sjöbergs bevisföring. Det är inte jag, som ser syner på grunde av min läsning. Tintomara är på vår gård.

När Almqvist skulle ge Tintomara en klädning som ej utmärker ditt kön utan som genom sin obestämthet är en prägel på din egen tvetydighet i detta avseende, då trädde han på henne, som vi minnas, en vit skjorta. Men min Tintomara lever i en tid, då en människa kan gå omkring på gatan som en han — hon? Utan att vara utspökad alls.

Personen där nere på gården är lite över medellängd, smärt som en yngling eller ung flicka, med svikt på kroppen som en gymnastiserad ungdom av ettdera könet. Dess ansikte är lite kantigt och groft, som en gossaktig flickas, en flickaktig ynglings, fult men stiltig så man måste se och se. Fötterna och händerna icke påfallande små eller stora. På huvudet bär det en bask, för resten en regnkappa, som går till knäna. En ynglingarock, som flickor bruka bära med skärp om livet. Lindade ben, skor av sporttyp.

Men den sjunger ju? Röstens måste lösa dess gåta? Den svårigheten klarar Almqvist, när han retas med sina läsare genom en hel roman. Men att förklara att Tintomara talte som en yngling, som ännu inte uppnått målbrotet. Men min Tintomara klarar det på ett ändå mera förbryllande sätt. Hon sjunger med två röster. Nu när hon står under mitt

Ur hygienisk synpunkt
bör Ni föredraga vårt läckra smör i originalförpackning.
MJÖLKCENTRALEN
Kungl. Hovleverantör.

VI
hemsända dagligen
färskt gott bröd
prova vårt småbröd, skorpor och saffransbröd.
RING KUNGSH. 2434
Danska hembageriet
Kronobergsgatan 7.
Inneh.: Elsa Sundin.

Fråga

alltid efter

Westbeck's
Charkuterivaror

Kungl. Hovleverantör.

Drick

INVERNESS
Bordsvatten

till varje måltid!
Svagt alkaliskt HÄLSO-VATTEN med angenäm o. uppriskande smak.

INVERNESS BRUNN
Stocksund

Tel. Stocksund 557.

köksfönster är hon alt. Så försvinner hon längre bort på gården, och från hörnet under portvaktens fönster ljuder en ny vis, sjungen av en helt annan röst, en manlig, en tenor.
Där är två stycken! säger min
(Forts. å sid. 6.)

Sköjlkannor
Mag- & Crossessgördlar
Aderbräckstrumpor & bindor samt
Telefon: "Instrament-Käfa" alla slags gummirvar

KIFA
KUNGL. HOVLEVERANTÖR

31 Regeringsgatan 31

Svalorna flyga högt

A V E M Y E K

Det finns diktare, som då och då måste vidröra jorden för att få ny kraft. Man minnes Hardy, som från andra dikters domäner alltid återvände till det »Wessex», där han hade sina rötter och där han hämtade inspirationen till oförgångliga verk. Elin Wägner är visserligen en osviktlig säker och kvickögd tecknare av stadens liv och stadens människor, men man märker dock, att hon har en bygd, där hon i särskild grad känner sig hemma och dit hon oemotståndligt drages. Redan i hennes första bok för tjugotvå år sedan funnos några skisser med motiv från denna småländska bygd, dit hon sedan återvänt bl. a. i *Asa-Hanna* och *Den namnlösa*. I den nu utkomna *Svalorna flyga högt* föres man till samma trakter, med vilka man genom de föregående böckerna känner sig väl förtrogen. Människodden och människokonflikter i denna miljö tecknas med dramatisk kraft och koncentration. Sedan öderna en gång kommit i skridning, rör sig handlingen med självklar nödvändighet fram mot målet.

Maria, en fattig tjänstflicka hos en lärarinna, väser sig med hela sitt barnsliga och oerfarna hjärta vid herrgårdsdrängen Daniel Skörd, som en gång hjälpt henne mot några halvrusiga pojkar. Från denna stund har han för henne stått i ett förklarad ljus. Hon lutar blint på honom, och när han sviker, är det för henne, som om jorden sviktade och hela hennes tillvaro störtade samman. Han rymer strax före bröllopet till Amerika. Hon föder i ensamhet och förkrosselse ett barn, som snart dör. Genom en human husbondes hjälp får den unga flickan tillfälle att utbildas till småskollärarinna. Hon sköter byskolan på Åskefällan, över vars sköna träd blikten gått lika härjande fram som över hennes eget liv. Hon tager ett fosterbarn, Lennart. Genom kärleken till honom öppnas hennes hjärta för barnen, och de älska henne tillbaka. Men ännu slumrar hennes livsenergi efter det dödade slaget. Många år senare, då Lennart redan är vuxen, väckes hon plössligt genom en händelse, som snabbt sätter ödets skred i rörelse. Daniel Skörd kommer tillbaka från Amerika efter 25 års bortovaro. Sin eventuella skuld till Maria avbetalar han genom en present — en radioapparat. Han är redan på väg bort från bygden, då han möter en kvinna, som är just så gammal, som Maria var för 25 år sedan. Den unga kvinnan är Lennarts hustru, Ester. Skörd drages till hennes ungdom och skönhet och slår sig ned i hennes och Len-

narts hem. Skördatorp. Det var en gång hans föräldrarnas, och nu har ödet åter fört honom dit. Han utprädlar i början som välgörare för Lennart och Ester, men snart blir det tydligt, att kärleken till Ester överskyggar allt annat. Efter en tid av villd och hemlig kärleksyra drabbas Ester av en lungsjukdom. Dödens skugga kommer Skörd att nyktra till, men Ester flammnar upp i allt hetare rus. Skörd värdar henne dag och natt, och först i dödsstunden vänder hennes själ ett ögonblick tillbaka till Lennart. Efter hennes död återvänder Skörd till Amerika och grundgrävningen.

Centralgestalten i denna bok är Maria. Hon är föräldralös och fattig och fölaktligen ett villebråd, som icke är skyddad av vare sig skrivna eller oskrivna jaktlagar. Mot våldsmännan väjrer hon sig genom en blixtnöbb uppbyggelse av nästan övernaturliga krafter, men mot den utan, som nalkas henne med kärlekens och ömhetsens lockrop, är hon värdlös. I gränslös hängivenhet blir hon hans, och anar icke, att hon för honom efter det första korta erövningruset blott är en black om foten. Just därför att hennes kärlek är så full av tillit och amingslös förtröstan, träffar henne förraderiet så förkrossande. Hon blir som bedövad, förlamad, apatisk. »Hennes själ hade flytt ner i djupen och gick som en vattendräng långt under den synliga ytan av hennes varelse i mörker och ensamhet». Hon lever ett dubbelt liv — om dagarna mekaniskt fungerande, om natten prigriven till de minnen, som förtära med långsam eld. »Hon var som en klocka, som fått en spricka och därigenom mistat sitt ljud.» Hon kände sig som en brännmärkt, ställd utanför livets värden och möjligheter. En man hade fått hennes hängivenhet och förkastat den — alltså var den värdelös, syntes det henne. När Skörd åter kom hem, började hennes själ att resa sig ur sin dvala och förlämnning. Men Skörd intresserade sig icke för hennes själsrörelser. Han undvek helst gamla fruntimmer, vilkas åsyn väckte obehagliga minnen. Genom hård inre kamp när Maria till slut så långt, att hon icke förebär Skörd något. När hon får höra talas om hans kärlek till Ester, tänker hon: »Av min bittra pina skördar nu en annan frukten.» I lidandets djupa kammer hon gemenskapen med alla plågade och kvalbundna, och hon tror, att den välsignelse, som stiger ur lidandet, skall komma dem alla till del. I denna känsla av gemenskap med alla lidande glömmor hon så småningom sitt eget livs litenhet och fattigdom och misslyckande, och när hon dör, kan hon göra en tysk filosof ord till sina: Därför var jag länge en kämpande — att jag till slut skulle få händerna fria att välsigna.

Daniel Skörd är mannen, som söker frihet och oberoende, och icke märker, huru bunden han är. När han rymer från Maria, som skall föda hans barn, känner han en villd, rå, animalisk glädje. Intet ögonblick i hans liv varken förr eller senare har varit så bräddat av lust som detta, därför att det var en chimär, en dröm, till vars intensiva lyckokänsla livet icke kunde skänka någon motsvarighet. Vistelsen i Amerika var innerst en besvikelse. Den var nog bra, men icke så bra, som han hoppats. Skörd inrättade sitt liv, som han tyckte, fritt, rörligt, billigt och ändamålsenligt. Och dock var han bunden — av arbetet, som pågick dag och natt, av guldet, som ständigt hetsade till fortsatt jakt, och av en gåtfull sugning i hjärtats rötter mot hemmets jord och — förraderiets. När han kom hem, gjorde han sig genast fri från Maria, som nu syntes honom löjligt ålderstigen. Hon var ju nästan

En arbetsdag i Södra Möre

PÅ DEN GAMLA GODA TIDEN AV NANNY JOHANSSON

Eftersom jag är född och uppvuxen i Södra Möre ha mina tankar under dessa konflikttider ofta gått dit. För mig, som ännu har den gamla respekten i kroppen (inte i själen) för patronerna och deras rättare, låter det nästan som en saga eller en dröm att arbetarna våga opponera mot de höga herrarna. Och jag föreställer mig att också både herrar och arbetare därnere gnuggar sig i ögonen och undrar om de drömmar. Tank, hur det var på fars och farfars tid! Mer än en av de nuvarande patronerna har nog som liten pilt fått följa sin far eller farfar på inspektionsrondler bland arbetarna, och med all säkerhet har han hört godsherren till en eller flera av karlarna säga ungefär så här:

— Hör du din lushund (möjligt är ju att »lushund» hade ett litet ord före sig här struket i min ordbok) vad har du gjort som inte slätt å den här lilla

backbiten äm! Kan du inte lära dig att röra på spelet så dra åt häckelfjäll, så jag slipper se dig!

Var då karlen av det karskare slaget bet han kanske ihop tändarna om svaret som ville halka fram, strök med den lindrigt torra skjortärmens svetten ur pannan, grep fastare tag om lien och gnodde på medan harmen ljungade ur ögonen. Men det kunde också hända (och detta var kanske det vanligaste) att karlen rev av sig mössan, bockade nästan till jorden och förskräckt stammade:

— Gud välsigne patron, men här är så många stubbar och stear, så det är rent omöjligt att hålla lien skarp.

Knappast tror jag att pilten såg någon som rätade på sig, blickade patronen i ögonen och svarade:

— Hut herre, tag själv lien och prova hur det är så här!

Men jag skulle berätta om en arbetsdag som jag själv varit med om och väljer då en dag i potatisplöckningen. Det första stora dagsverk jag gjorde.

Det kungjordes alltid i kyrkan när potatis- och rotupptagningen skulle börja på socknens största gods. Jag var själv i kyrkan och hörde det glada budskapet. Ett glatt budskap var det onekligen: kvinnor och barn skulle ju få tillfälle att förtjäna en slant. Det var med verklig spänning jag för min del motsåg morgonen, då vi skulle i väg. Mor gjorde iordning matsäck redan kvällen förut, såg till att vi hade hela strumpor och letade fram en liten hacka åt mig. När hon väckte oss var det ännu mörka natten, men jag var inte svår att få upp; i ett huj stod jag på golvet och jag kände det mycket festligt. I den stora öppna spelisen flammade en brasa, kaffekitteln kokade, och vid bordet stod mor och bredde smörgåsar som vi skulle få till kaffet.

Ah, hur ljuvligt! Jag smög mig fram till mor och frågade om hon trodde att de saliga i paradiset hade bättre än vi en sådan här morgon. Mor log åt min lyckliga och sade något om att jag nog skulle glömma paradiset då jag kom ut på potatisåker, men det trodde jag inte själv.

I dagryningen skulle arbetet börja, därför måste vi som hade så lång väg gå hemifrån redan klockan fyra. Ute var det ännu stämningfullare än inne: stjärnorna gnistrade, skogen stod i högtidlig stillhet, men rimfrosten knastrade i gräset.

För att bereda mig på att en arbetsdag även hade mindre stämningfulla sidor nämnde mor för mig under vägen, att rättaren på gården, dit vi skulle, kunde vara nog så kitslig ibland. Det var bestämt hur många korgar var och en skulle plocka, och blev det bara en enda för lite hände det att rättaren drog av halva dagspenningen. Detta lät ju förfärligt! Barn brukade få femtio öre om dagen, och drog man öre för halvtan blev det tjugofem öre för att man steg upp klockan tre gick nästan en mils väg och arbetade från dagryningen till mörkrets inbrott... och arbetet var långt ifrån lätt med endast en knapp timmas rast under da-

gen. Jag föresatte mig att om det så gällde livet skulle jag hindra det fulla antalet korgar.

Några minuters väg från gården fick vi höra vällinglockan skramla och det blev att röra på benen, jag måste ta av mig träskorna och springa i strumpfötterna för att hinna med de andra. Sådana bagateller som att man kunde förkyla sig, det gick inte an att tänka på då klockan ringde, så pass visste jag redan om livet. Bredvid klockstapeln stod rättaren och delade ut order. Min paradisstämning försvann då jag såg och hörde honom. Jag vet inte vilket som skrämde mig mest hans ettrigt röda skepparkrans eller hans förfärliga släggor till knyttnävar. Nog hade han smeknapp på sitt folk, men alla luktrade svavel. Sist vände han sig till oss potatislockare. Vi var minst trettio personer, men ändå svor han över att vi var så få.

Mor hade rätt: ute på åkern dröjde det inte länge innan jag tänkte på andra saker än paradiset. Snart hade jag rysliga blåsor i händerna och ryggen värkte hemskt; att tömma korgarna var nästan omöjligt. Mor försökte hjälpa mig, men då rättaren kom och fick se det svor han på att jag inte skulle få ett öre i dagspenning om jag inte gjorde mitt arbete själv. När mor då påpekade att jag inte var mer än åtta år och med i arbete för första gången, svarade han bara att ingen skickat bud efter mig. Detta var ju sant, men jag svarade själv att jag hellre ville arbeta än svälta. Och tack vare detta mitt karska svar lämnade han mig tämligen i fred och låtsade inte märka om mor eller någon annan i alla fall hjälpte mig.

På middagsrasten fick vi alla gå fram till gården och få våra s. k. middagspotatis. Men hade man inte varit så hungrig, hade väl ingen tänkt på att äta dem. De kokades i samma pannmur som man kokade i till vinnen, men inte hade man gjort sig samma besvär med det folket skulle äta som man gjorde med svinens mat. Att dessa måste man alltid skölja potatisen innan man kokade den, men åt oss hade både sten och grus fått följa med i grytan. Och när så hälften av potatisen kokat sönder till mos

(Forts. å sid. 5.)

Inred Edert hem

med vackra mattor,
möbelyger och gar-
diner från

ROBERT
DITZINGER

72-74 Västerlånggatan 72-74
18 Norrmalmstorg 18

lika gammal som han själv. Dessutom kunde han icke förlåta henne, att han måste förebär sig själv något i sitt förhållande till henne. Han har knappast gjort sig fri från Maria, förrän han är helt bunden av Ester. »Hon är ung — knappast mer än ett barn och har vildrosens kyska och enkla skönhet. Huru ljuvt att hjälpa henne i barnsnöd och dödsnöd, och glömma en kvinna, som nu är gammal och en gång ensam fick kämpa i barnsnöd och dödsnöd! Men när Ester är död, är Skörd snart åter helt fånglad av guldets lockelse. Maria måste alltid böja sig under ok och kämpade sig dock till själens frihet. Skörd stegrade sig mot varje band men blev aldrig fri.

Elin Wagners nya bok har ett rikt figurgalleri utom de två nämnda huvudpersonerna, Ester och Lennart tecknas med knappast men distinkta drag icke starkt individualiserade men starkt levande. Baron Ramsay Mustcamp med sitt verkligt humana, fint bildade väsen av en smula ironisk läggning träder oss lika levande till mötes som den gamla, fula, skägigga och dödsprofeterande Kajsa Dommagad.

Elin Wagners nya roman är en människokliding av högt värde. Allvar och människokämedom förbindas där med kvickhet och ironi samt en humor, som med hjärtats värme förenas ögats blick för det komiska och groteska.

FÖRSÄKRING
SKÄNKER
TRYGGHETFOLKET
LivförsäkringSAMARBETE
BRANNE OCH
REISE- GARANTI-
BIL-försäkring

Kooperationens Försäkrings-Anstalter
Kungsgatan 5 - Stockholm

Den bästa och snabbaste
hjälpen vid alla slags akuta
smärtor är

NEVROSINE
(Antipreticum och analgeticum.)
Fritt från acetylsalicylatur.

Smärtilständ och febernedsättande
tablett. Verksam medel vid alla
slags reumatisk värk, Gikt, tachiä,
Neuralgier, Nervvärmarter och vissa
febriler (influenza, Halaftus och
dylika s. k. förkyllningsjukdomar).

Säljes endast å apotek.
Förpackningar å 50 öre och kr. 1.50

STUDENTEN DE ROSA

Av ANGELICA BALABANOFF

I Paris lever i landsflykt den ryska revolutionären Angelica Balabanoff sedan hon brutit med den nuvarande regimen i Ryssland...

Ännu en martyrför fascis-

Den tjuguarige studenten De Rosa, vars namn sedan några veckor är känt över hela världen...

Under den första tiden av sin verksamhet kastade sig fascismen — såsom de härskande klassernas skyddsår — uteslutande över de behärskade klasserna.

förstår man att den inte var rolig att äta. En halv liter mjölk per person skulle man också ha och en veckhjärtad själ som skulle dela ut den grav som handskummad där för att den var fetare än den separerade. Men ... han glömde att det fanns kalvar och svin på gården.

Den gången trodde jag att gamle Odhner tagit fel när han skrivit att de grymma fogdarna jagats ur landet.

med ricinolja, med pikslag och hon ot svältöden att förena sig med de fascistiska organisationerna.

De Rosa var inte upprorisk av naturen. Om han inte genom fascismen ryckts ut ur sin normala andliga miljö, skulle han säkert ha fortsatt att ägna sitt liv åt sport och teoretiska studier.

I Italien var i dag finns det hundratusentals militäriserade barn, gossar och flickor. De uppfostras i ett rus av segerglädje över en förtrampad klass, deras ideal är folkens underkastelse under ett beväpnat kejsarrike.

I denna atmosfär växte Fernando De Rosa upp. Han kände aldrig sina föräldrar, visste bara att hans mor var av tysk härkomst.

Den fascistiska lyckats bevinga arbetarklassen vände den sig också emot andra element. Dess metoder behövde inte längre enbart gå ut på klassrigg, de kunde också vändas till individuell hämnd på alla, som inte böjde sig för dess makt...

I förbigående må här omtalas att De Rosa en gång på en skidtur hade denne samma Uniberto av Savoyen till kamrat, mot vilken han sedan i sin förtvivlan lyfte vapnet.

na tillsammans, de som nu blivit dödsfiender genom fascismens blodiga våld...

De Rosa var inte upprorisk av naturen. Om han inte genom fascismen ryckts ut ur sin normala andliga miljö, skulle han säkert ha fortsatt att ägna sitt liv åt sport och teoretiska studier.

Emilla Broomé En minnesteckning av SIGRID BJÖRKLUND. Den är ett värdigt och i sträng stil genomfört monument över en stor och god kvinna.

BONNIERS

tionär. Till och med under de nuvarande förhållandena i landsflykten hörde han till den mest moderata flygeln inom den socialistiska rörelsen, hade tydligt reformistiska åsikter.

och nu komma vi fram till detta, som vi började med. Fascismen hade gjort en individuell terrorist av De Rosa. Alltifrån den stund när han först började tänka ställdes han inför det faktum att tänkandet är ett brott.

Valet har varit ett fritt val

OM NYKTERHETSRORELSENS HISTORIA I SVERIGE

»Skall man vara nykterist i Skeninge, då skall man antingen vara så omätligt rik, att ingen ekonomisk förföljelse kan drabba en tungt, eller också skall man vara så i grund utfattig, att ens fiender aldrig kunna göra en mera utblottad än förut: Och så'n är jag!»

Det var den inom blåbandsföreningen verksamme svagdricksryggaren Johansson i Skeninge, som för mer än trettio år sedan uttalande dessa tunga ord till sin kamrat inom rörelsen, Joseph Hermedin.

Redan på 1700-talet — i Tyskland till och med på 1400-talet — hade det förekommit olika strävanden att hejda den oerhörda spritföröringen. Dessa strävanden utgingo dels från statsmakterna utan mycken framgång, dels från en del som ordnade organiserade måttlighetsföreningar, vilka nästan uteslutande angingo de förmåna, kungar, biskopar och adelsmän.

Men nästa gång nykterhetsarbetet allvarligt togs upp hade det fått en mycket radikalar karaktär. Omkring 1830 börjar den stora föredrags- och missionsverksamhet, i vilken Peter Wiessegen var den levande själen.

pen för frihet och rätt, allt som kunnat befrukta hans forskande sinne, hans rättfärdighetslangtan de själ var utplånad från jorden med svärd och blod. Ingen press, som kunnat förda den enskilda människan i förbindelse med den framtgående mänskligheten, in det forum för de egna tankarna, sökandet, strävandet. Övergiven och hemlös är den italienska ungdomen av i dag. Ingenting av det nya utifrån när dess öra. Från det egna förmimmes endast den dystra reaktion, som måste förefalla ännu mera hopplös för den, som inte är väpnad emot besvikelserna med en oviskligt tro på arbetarklassens revolutionära uppgift. De Rosa kunde inte vara så rustad. Den omgivning av förtryck och rättslöshet var han levde tvingade honom att begå sin förtvivlade handling vid en tidpunkt då han, just till följd av förtryckets miljö, ännu inte var i stånd att avvina livet och böckerna den världsupfattning, som lägger huvudvidet vid massornas aktion och som ställer den enskildes plikt och idealism i den stora arbetarörelsens tjänst. Den unge De Rosa hade inte genom-

ungdomen rycktes med för första gången, stora insatser gjordes för ett allmänt höjande av kulturen. Det mest påtagliga resultatet av detta väldiga opinionsbildande arbete var husbehovsbrännings avsaknad 1855. Däretur kom åter en tillbakagång i nykterhetsrörelsen som folkargröelse betraktad, fast många av de enskilda fortsatte att arbeta för dess vidare framgång.

Efter några mindre betydande försök kommer slutligen godtemplarrörelsen till Sverige. Det är första gången man försöker sig på en verkligt fast organisation. Mönstret är återigen liksom ifråga om de tidigare försöken hämtat från Amerika.

På initiativ av den storslagne och ofolkliga, omtvadade och oumbärlige mannen Olov Bergström bildades år 1879 den första svenska logen, Klippan, i Göteborg. I Alfred Kämpes i höst utkomna bok, Olov Bergström och godtemplarorden, som skildrar de första årens knagiga väg, finns en bild av den oansenliga lilla kår, Fyrmästargatan 79, där den svenska godtemplarrörelsen grundades.

Redan från början funnos inom godtemplarrörelsen anledningar till söndring. Den var redan uppdelad i den amerikanska och den engelska grenen, främst skilda genom sin olika ställning till frågan om negerernas rättighet att vara med. Både i Sverige var rörelsen under öckynklärens ganska anfrätt av stridigheter. Det yttre motstånd var också pressande. Men svårigheterna övervanns och medlemsantalet växte.

Det var omkring 1910 som godtemplarna hade sin största glansperiod, åtminstone vad medlemsantalet beträffar. Det var också förhållandet med andra grenar av den svenska nykterhetsrörelsen. Sedan dess har i vissa avseenden skett en avsmattning, krafterna har tagits i anspråk på annat håll. Annu räknar dock ensamt Sveriges storloge (Forts. å sid. 6.)

skådad massornas idealism, deras sociala mission. Och då alla praktiska fördelar, som arbetarklassen under ett halvt århundrades kamp lyckats tillvinna sig, helt och hållet sopsats bort, tycktes honom befrielsen ligga i den enskildes ensamma handling. Fascismen, det enda som De Rosa såg omkring sig, förhårligat våldet. De Rosa trodde sig genom sitt dåd väcka upp den allmänna opinionen.

Hans handling skedde i förtvivlan, det var en hämnedeakt, en protest ur hans unga sårade själ. Han längtade efter en befriande handling. Han kunde inte finna någon uppgift, överallt stötte han på de skrankor, som fascismen rest upp. Det återstod honom intet annat än att genom att söka tillfogas en medmänniska döden själv gå i döden.

Fascismen har förbrutit sig dubbelt, emot honom såväl som mot hela det italienska folket. Den har begravt tron på mänsklighetens utveckling under liken av sina martyrer, under civilisationsens spillror. Den har givit ny makt åt tron på våld, hämnd och förstörelse.

Vista till tjänst!

Advertisement for various services: BLOMMOR (Stockholms Blomsterhandel), FOTOGRAFIELJÉ (Fotografering & Fester), MÖBLER (Sals- och Enrumsmöbler), RAM- och SPEGELAFFÄR (J. L. LARSSONS EPT. Knut Nystrand), SLÖJDAFFÄR (WALAMAGASINET), HOTELL (Hotell o. Pensionat Espanade), KLÄDEHÄNDEL (KLÄDEHÄNDEL BOJ), PARFYMER (PARFYMER), SKÖNHETSVÅRD (SKÖNHETSVÅRD), SVENSK TVÅTT (SVENSK TVÅTT).

Wien och Österrike

(Forts. fr. sid. 1.)
na går i Gemeindef Wiens skolor.
i Wien har under de sista åren en
arbetarungdom upp vuxit som är
så fri, så naturlig, så väluppfo-

De sista tio åren av Wiens hi-
storia utgör nämligen på samma
gång en högst intressant del av
den österrikska social-demokrati-
ens parti-historia. Alltså — den

I tider av omstörtning och kata-
strofståmning tyckas begäringar
skjuta upp ur marken. Det är
lätt att förklara: bara då kan verk-
ligt dukligt folk komma till rod-
ret. När hösten 1918 bokstavligen
intet annat än en hög av spill-
ror fanns kvar av den österriksk-
ungerska monarkien, som aldrig

Republiken förste statskansler
Karl Renner och Wiens borg-
mästare Karl Seitz, vilka re-
dan förut spelat en stor roll i
det soc. dem. partiet. Otto
Bauer, ett av samtidens mest
betydande politiska huvud. Hugo
Breitner, stadens Wiens, den
geniala finansferent och Julius
Tandler, den berömda anatomi-
sten, som helt ställt sig i stads-
hälsöversiktjänst — för att
bara nämna några ibland dem.
Det var inte svårt för dem att
bemäktiga sig Wiens statsförvalt-
ning, ty Wien, det stackars ut-
plundrade och utsgnna Wien, som
måste skicka sina barn till utlan-
det för att överhuvudtaget kunna
hålla dem vid liv, Wien var
något som ingen människa bryd-
de sig om att ta — alla minst
de jämförelsevis välutserade och
självtändiga förbundsländerna,
som idag högst ogärna vilja bli
påmindas om att de en gång gjor-
de allt för att bli av med Wien.

»Wien kan man inte behålla», hette
det då. »Wien är en Hydrocephalus
— det övernaturligt stora huvudet,
som tar krafter ur kroppen.» So-
cialdemokraterna voro goda nog
att dra upp kärnan ur dyn. Och
det gjorde de också, segt och
långsamt, under det att länderna
fortsatte att misshälsola enligt
gamml-österriksk korrumpion.
Det är nämligen Wiens beskattning
som kampen gäller, den kamp
som under slagordet författ-
ningsreform nu skall utkämpas.
Författningsreformen, som
inte vill låta något bestå av de
landvinningar som den österrikska
arbetarklassen tillkämpat sig:
från religionsfrihet och äkten-
skapsskiltning — till eldbegängel-
se. Författningsreformen, som för
tillfället kastat hela landet i de
vildaste politiska och ekonomiska
oroligheter, författningsreformen,
som en statsman nyligen med lät-
t jämförde med Österrikes full-
sinniga ultimatum till Serbien —
år 1914.

Man talar i utlandet om, att
folkets majoritet önskar denna re-
form. Och det är också sant. Men

hur ser denna majoritet egentli-
gen ut?

Framför allt måste man fram-
hålla att fulla 43 procent av Ös-
terrikes befolkning i nationalför-
samlngen äro socialdemokratiska.
Varvid är att märka att ensamt
i Wien, som hittills besittit sam-
ma rätt som ett förbundsland, Ge-
meinde-förvaltningen är till två
tredjedelar röd. De andra bildade
intet enhetligt motparti — de be-
stå av de mest skilda riktningar,
äro kristligt-sociala, monarkister,
alltså m. fl. De äro på intet
vis eniga i sina önskingar och
sina mål, de äro blott eniga i
sitt gemensamma hat och mot-
stånd mot social-demokratien.

Därför har en prästs hand —
med ett genialt grepp — samman-
fattat alla detta genom den s. k.
»enhetslistans». Det var prelaten
Ignaz Seipel.

Ignaz Seipel, f. d. Bundes-
kansler, är säkert en av de mest
intressanta gestalterna i samti-
dies historia. Han är högerpar-
tiernas enda geniala huvud —
en personlighet, som kunde varit
uppfunnen av Shakespeare för
att förkroppsliga all den jesuitiska
politiska skulphet och fanatis-
men. Denne man är av det trä-
sida av vilket katolska kyrkan smi-
dade sina storkinnekungar; som ett
spöke från medeltiden dok han
upp för ett par år sedan mitt i en
vår samtids levande historia. Utgå-
ende från en säkert åstia känd
religiositet hatar han socialismen
som det ondas princip. När han
för ungefär åtta månader sedan
vid en avröstningskonferens med
socialdemokraterna, plötsligt för-
lorade sin nästan till ordspråk
vordna självbehärskning, slog
med knytvänen i bordet och ro-
pade: tio år ha ni försyndat er —
men nu skola ni få sona,
sona! — så förklara dessa ord
bättre än alla lugnande kommu-
niktioner den nya författningsre-
formens mål. Samtidigt torde be-
märkas att prelaten Seipel sedan
månader tillbaka officiellt dragit
sig tillbaka från politiken. Man
ser alltså, att han behärskar alla
politikens jesuitiska metoder —
också det att kunna draga sig
tillbaka i rättan tid. Läger man
därtill att han medvetet och öppet
förklarar sig som anhängare av
Heimwehr, samtidigt som han i
Universitetet hållit ett föredrag
över »Fred och Demokrati» att
han kan konstatera, att han även
hyllar den gamla grundsatens:
ändamålet helgar medlen.

Heimwehr är reaktionens lego-
knektar. Betalade av industrien
för att tjäma socialismen, anføres
de av personer, som vid tyska
kuppförsök gjort sig föga väl-
känt namn. (E.x. major Papst, som
vid Kapp-kuppen spelade en
ledande roll.) Till dem strömma
deklarerad österriksk adel och den
gamla monarkiens sysslolosa ofi-
cärer. De stå bakom den förfat-
tningsreform, som ej ens vill
ge staden Wien med dess två mil-
joner innevännare samma rättig-
heter som landet Vorarlberg med
sina femtiotusen för årtjnta. Men
Heimwehr förhålla sig inte så
lugna och tåliga som Seipel. De
basuna ut att de med vapen-
makt vilja genomföra den-
na författningsreform — d. v. s.
en reaktion — som skulle föra
oss mycket längre tillbaka än 1848
års författning. — Och samtidigt
får man inte glömma att Österri-
ke gränsar till Italien och Ungern
— att det alltså har två fascistiska
grannar.

Socialdemokraterna äro en-
dråktigt beslutna att värja sig.
Skulle Heimwehr utföra sina av-
sikter — så betyder det »kuppa
och inbördes krig med överskåd-
liga följder.

Socialdemokraterna äro en-
dråktigt beslutna att värja sig.
Skulle Heimwehr utföra sina av-
sikter — så betyder det »kuppa
och inbördes krig med överskåd-
liga följder.

Socialdemokraterna äro en-
dråktigt beslutna att värja sig.
Skulle Heimwehr utföra sina av-
sikter — så betyder det »kuppa
och inbördes krig med överskåd-
liga följder.

Valet har varit ett fritt val

(Forts. fr. sid. 5.)
över hundratjugusen medlemmar och
ungdomsörelen är livaktig.

För närvarande finnas i Sverige tre
olika ordnar, nämigen Godtemplarorden
(I. O. G. T.) och den självständigt ar-
betande Sveriges Godtemplares Ung-
domsörband (S. G. U.); Nationaltem-
plarorden (N. T. O.) och Nykterhetsör-
bandet Verdandi.

Men Sverige har också andra organ
för det frivilliga nykterhetsarbetet. Den
år 1896 bildade Sveriges Blåbandsföre-
ning är den näst efter Godtemplarorden
största organisationen. Den har ända
från början arbetat på en utpräglat re-
ligiös grundval.

Liksom godtemplarörelsen kräver den
helnkyrhet och har utom sin uttröt-
liga föredragskommitté, där det gäller
att vinna den enskilde för saken också
omfattat studieverksamhet och en del
välgörenhet. Föreningen har flera olika
fonder. Den har numera omkring 42.000
medlemmar, men var under sin bästa
tid upp i över hundra tusen.

1900 infördes den kvinnliga nykter-
hetsorganisationen v Vita Bandet till Sve-
rige, världens största kvinno- och nykter-
hetsförening. Utom sin nykterhetsupp-
lysning har föreningen ägnat mycket upp-
märksamhet å social verksamhet för öv-
rigt, praktiska kurser, utbildning i bar-
navård, sjukvård m. m.

Vi ha slutligen ett stort antal faktykter-
hetsföreningar. Sveriges Studerande Ung-
doms Helykterhetsförbund (S. S. U. H.),
som bildades 1896, gjorde den stora in-
satsen att gripa också den bildade un-
gdomen för den viktiga saken. Vidare
finnas Sveriges lärars, järnarvsmännens,
politiemännens, tullpersonalens, läkarnas och
slutligen motorförrättas helykterhetsför-
bund, det sista bildat så sent som 1926
men med en livaktig verksamhet.

Som avslutning på denna korfattade
historik över den stora rörelsen, som bu-
rit fram nykterhetsarbetet i Sverige vil-
ja vi sätta ett par uttalanden från män-
niskor, som länge varit med och givit
sina bästa krafter åt saken.

Tintomara

(Forts. fr. sid. 3.)
jungfru, när jag lämnat en 50-
öring, ge mig två slantar. Jag
som läst Almqvist förstår att där
bara är en. För att slita tvisten
gå vi ut på piskbalkongen. Där
är, bara en, och nu är den åter
alt. Hembiträdet blir blekt, det
störtar ner med två öringar i
alla fall. Strax därpå kommer
hon upp igen med pengarna i
händen.

— Har Tintomara försvunnit?
— Ja, men hur vet frun vad
hon — eller han — hette?
— Jo, det har jag läst i en
bok.
— Vilken bok?
— En som är skriven för hundra
år sen.
— Ja frun kan då vända till
det. Man skall väl se en sak,
innan man kan skriva om den!
— Inte alltid. Ibland skriver
man först och sen blir det.
— Det skall frun inbilla mi g,
att författare kan trolja. Jag som
känner så många. Tycker jag
synd om.
— Inte alla. Inte ens några.
Kanske två. Kanske tre. Men all-
deles säkert en.
— Jasså. Det är rätt bra att
inte alla författare personer springer
på vår gård.
— Ja, inte sant?
— Efter en stund.
— Frun?
— Ja.
— Om jag kunde trolja, skulle
jag trolja fram hushållspengar,
och middagen på bordet.
— Det tror jag. Men de som
kan trolja, trolrar vanligen fram
så onyttiga ting. Den där skal-
den som trollade fram Tintomara
på vår gård, han kunde inte trolja
fram hushållspengar. Dem fick
han stjåla.

— Och såna författare sitter
frun och läser på söndagarna!
Devinez.

Den första är fru Disa Västberg, stads-
fullmäktig i Sundsvall, godtemplare från
sin första ungdom. Med anledning av
jubileet har fru Västberg i Socialdemo-
kratern berättat om sina erfarenheter.

— De sociala missförhållandena gör-
de sitt till att sprit och råhet en gång
tiden obehjadt drog ner arbetets folk.
— Arbetarklassen var organiserad och
okunnig, dess ekonomiska situation frukt-
ansvärd. Männen voro till stor del rda
och ohjfsade och behandlade kvinnorna
som de svaga och förtryckta gärna be-
handla dem, som äro ännu svagare. Ar-
betstiden var så lång att barn av vår
tid knapp kunna fatta det. Den hys-
ning, okunnighet och självtukt, det an-
svar till släktet, hemmet och samhället,
som nu kommer till synes, förefinns visst
inte då. Det var inte så ovanligt att
finna femton barn i en familj. Det tog
på moderns krafter, humor och utseen-
de. En uttröttad man, störd i sin nat-
ur av gringiga ungar före en ny ar-
betsdag, som under sommaren kunde ut-
sträckas till 16 å 17 timmar, var inte
god att leva samman med. Då man
därtill vet att det inte var ovanligt att
det under bröstdaplarna kunde letas fram
brännvinskattningar, vars innehåll gav sti-
mulans åt domnade lemmar är det lätt
att göra sig en föreställning om ifrå-
gavarande kvinnors liv. Kultur och ro
voro ökända begrepp.

Så kom godtemplarörelsen. Vilket
under! Här och var i hemmen blev
männan som en uppenbarelse. Han ut-
trädde hel och ren om söndagarna; han
satt hemma och läste. Det blev ro. Det
kom tidningar i husen. Rumskyffena
började likna hem. Man talade till var-
andra, man röt inte längre i bakrus.
Ansvaret — detta lilla ord hade rört
något hittills oant i ens själs skrym-
men. Kvinnans liv blev annorlunda.

Även om det tog någon generation
innan det verkade så blev denna om
lilla jordbävning i hennes själ uppenb-
ret till att nykterhetsliden vann många
vårna anhängare bland de fattiga kvin-
norna. I orden voro och äro alla — fattig
som rik — lika. Här lade man grunden
till demokrati. Då man var nykter tänkte
man klart. Man såg nu fattigdomen och
föredringsnens mara tryck särskilt på
arbetsfolket, hur dessa kvinnor blevo i
unga år gamla och fulla av svält, nöd
och grämsle. Allt sög mannen bort —
de naggade kvalen, samvetet. Det he-
liga missnöjet slog rot. Valsägnat var
det!

Den andre är baron Joseph Hermelin,
sedan över fyrtio år medlem av
blåbandsföreningen, i aderton år
dess ordförande och en av dess flitiga
talare. Han säger i sin bok, Släkt-
sägner och minnen:
»Det var onklingen en logiskt och
eniskt stark ställning och ståndpunkt
detta: att vågja till den enskildes fria vilja
och sunda omdöme. »Vill du för den
goda sakens skull och för din egen
trygghets skull avsäga dig bruket av
berusande drycker? Du ser vad livet
runt omkring oss vittnar om, att den
måttliga en i dag i allförl många fall
blir den onmlätiga en i morgon. Här
är inte frågan om att döma och annan-
dra andra, som vilja intaga en annan
ståndpunkt, här gäller blott att söka
skydda sig själv, att gagna andra och
lyda samvetets röst.»

Och valet har varit ett fritt val och
såsom sådant av ovanskligt värde för
som gjort det. Där har legat förborgad
en stor del av den moraliska kraft som
stött och burit den frivilliga verksam-
heten.

Till en gång övergivna positioner kan
man svårligen återvända, och kanske kan
den gamla nykterhetsörelsen aldrig på
samma sätt leva upp igen. Men vad
vi gamla nykterhetsarbetare måste hop-
pas att en ny generation må få upp-
leva, det är återigen en rörelse, vis-
serligen med en ny tids prägel, men
med samma kraft som den gamla nyk-
terhetsörelsen att gripa, omskapa och
uppföstra individen och att samla de
skilda till en enhet och en vilja. En
rörelse som kanske en gång skall bli
stark nog att bära upp ett förbud eller
göra ett förbu å obehövt.

C. H.

Vår Bostad

Handarbets Vänner

Kungsträdgårdsgatan 12, Stockholm.
Högsta kvalitet textilier för kyr-
kor, hem och offentliga lokaler.

möblerna Ni smakfullast men till läg-
sta pris hos oss.

KOMPLETTERINGSMÖBLER

ARMATUR
MATTOR
Rikhalig sortering. Goda bet.villk.

A.-B. PETERSSON & NILSSON
48 Sveavägen 48

Simonssons Bosättningsaffärer

Götgatan 39 Tel. Sö. 131 63
Katarina Bangata 9 » » 124 07
St Eriksgatan 106 » » 836 70

GLAS, PORSLIN, KRISTALL, NY-
SILVER, ELEKTRISK ARMA-
TUR, Bosättningsartiklar i stor sor-
tering m. m.

Miljontals hem över hela världen
hållas rena och friska med
Lux-dammugare

Advertisement for Geneteles 7-Lack. Includes an image of a paint can and text: 'Arkitekten som föreskriver den, färghandlaren, som säljer den, målaren, som använder den och allmänheten, som går på den, vet att en giftfärdiga måste hålla för miljontals steg och att GENELES 7-LACK motvarar detta krav.'